

Smotra Dalmatinska La Rassegna Dalmata

DODATAK
Objavitelju Dalmatinskomu

SUPPLEMENTO
all' Avvisatore Dalmato

Cijena je na godinu Objavitelju Dalmatinskomu i Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 6; za Austro-Ugarsku kr. 3; samom Objavitelju Dalmatinskomu za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5; samoj Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5. Na polgodinu i na tri mjeseca pisa se surazmjerno. Pojedini brojevi Objavitelja Dalmatinskoga stoje 6 para, a pojedini brojevi Smotre Dalmatinske isto 6 para. Zastarjeli brojevi para 30.
Pisanja za predjelo, uz koja nema dotičnih svaka, ne se ne ni u kakav obzir uzeti; pisanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne preplate, bit ce povratena. — Preplate se talju postnaskim naplatnicama. — Rakopisi se ne vraćaju. — Neplacena se pisma ne primaju.
Pisma i nove treba slizati „Uredn Dalmatinskog Objavitelja u Zadar“
Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Tiskaru

Piasso d'associazione per un anno: Per l'Avvisatore Dalmato e la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A-U cor. 8; per l'Avvisatore Dalmato soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A-U cor. 5; per la Rassegna Dalmata soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A-U cor. 5. Semestre e trimestre in proporzione. Un singolo numero dell'Avvisatore Dalmato costa cent. 6; un singolo numero della Rassegna Dalmata cent. 6. Numeri arretrati cent. 20.
Domande d'abbonamento senza il relativo importo non vengono prese in considerazione; domande per inserzioni non accompagnate da un'anticipazione corrispondente, vengono restituite. — Abbonamenti ed anticipazioni si spediscono mediante assegno postale. — Manoscritti non si restituiscono. — Lettere non affrancate si respingono.
Corrispondenze e denari sono da indirizzarsi all' "Ufficio dell'Avvisatore Dalmato in Zara".
Per l'iscrizione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi alla Tipografia

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

SI PUBBLICA AL MERCOLEDÌ ED AL SABATO

Autograf N. V. Ćesara i Kralja.

BEČ, 5. Njegovo se c. i. k. Apòstòlsko Veličanstvo premilostivo udostojilo izdati ovaj previšnji autograf:

„Dragi grofe Stürgkh!
Osvrćući se na vrijeme od pò godine, za koje stojimo u borbi nametnutoj nam neprijateljskim namjerama naših protivnika, sjećam se sa zahvalnim srcem požitvovnog držanja, što su Moji narodi pokazali u ovo teško doba.

Ispunjeni dostojanstvenim, ozbiljnim pouzdanjem, dokazali su, da su potpuno dorasli velikim zahtjevima ovoga vremena; u plemenitoj spremnosti da odašlju svoju djecu k zastavama, u uvigjavnim prilagodjavanju potrebama ratnoga vremena, u odanoj skrbi oko žrtava borbe, oni su ponovo sjajno pokazali svoj visoki patriotizam i svoje davno prokušane državne gragjanske dužnosti.

Ovo blagotvorno iskustvo snaži Moje pouzdanje, koje ima čvrst osnov u povjerenju u sposobnost Moje vojne snage, što se iznovice tako slavno okušala u junačkim srčanim djelima.

Pod rukovodstvom Moje Vlade, koja se i sada kao i do sada susreće sa Mojom ugarskom Vladom u težnji, da stavi sve vojne sile u službu svima nama zajedničke svrhe, pučanstvo će i unaprijed sa imanjem i krvlju čvrsto stati uz milu domovinu. Ja sam stalan o tome, da će nakon dovršenja rata, čije je teške terete pučanstvo odlučno da sve do kraja radosno podnese, u miru, koji će se pomoću Sve-mogućega izvojevati, biti mu dosugjena nagrada za sve brige, muke i opasnosti vjerno i istrajno izdržane borbe.

Nalažem Vam, da sa izrazom Moga pretoploga priznanja i Moje zahvalnosti obznanite pučanstvo o ovome.

U Beču, 4 februara 1915.

FRANJO JOSIP, s. r.

Stürgkh, s. r.

Un autografo di S. M. l'Imperatore.

VIENNA, 5. Sua Maestà i. e. r. Apostolica si è graziosissimamente degnata di emanare il seguente sovrano autografo:

„Caro conte Stürgkh!
Rivolgendolo lo sguardo al periodo di mezzo anno, nel quale stiamo in una lotta impostaci dalle ostili intenzioni dei nostri nemici, penso con grato animo al contegno pronto al sacrificio, dimostrato dai Miei fedeli popoli in questi gravi tempi.

Animati da dignitoso, serio convincimento, essi hanno mostrato di essere pienamente all'altezza delle grandi esigenze del momento. Mandando con nobile prontezza i propri figli sotto le bandiere, accomodandosi assennatamente ai bisogni del tempo di guerra, curando con abnegazione le vittime dei combattimenti, essi hannò di bel nuovo splendidamente dimostrato il loro alto patriottismo, le loro virtù cittadine da gran tempo provate.

Questa benefica esperienza rafforza il Mio convincimento, saldamente fondato nella fiducia che ripongo nel valore della Mia forza armata, di nuovo così gloriosamente provata in eroiche gesta.

Sotto la guida del Mio governo, le cui premure ora come prima s'incontrano con quelle del Mio governo ungherese, nel porre tutte forze al servizio dello scopo a noi tutti comune, la popolazione con i beni e col suo sangue starà anche in appresso saldamente attaccata alla patria diletta. Io sono sicuro che, terminata la guerra, i cui gravi pesi la popolazione è lietamente risolta a portare sino alla fine, nella pace che coll' aiuto dell' Onnipotente riporteremo, le toccherà il premio di tutte le pene, i dolori, i pericoli della lotta fedelmente e tenacemente combattuta.

Ciò La incarico di portare a notizia della popolazione, con l'espressione del Mio più caldo riconoscimento e della Mia gratitudine.

Vienna, 4 febbraio 1915.

FRANCESCO GIUSEPPE m. p.

Stürgkh m. p.

Crvena Knjiga

Nikada još, otkada postoji u nas običaj, da se pred javnost iznesu sakupljeni diplomatski spisi, ovi nijesu ni iz bliza pretresali tako silne događaje, kakve pretresa Crvena Knjiga, koja je u srijedu bila objavljena. Knjiga je tek umjerena opsega, a obuhvaća kratko razdoblje; ali je u malo sedmica buknuo svjetski rat, a u izvještajima, spomenicima i telegramima, koji su spojeni u toj svesci, vidi se kako se rat približuje s neugodnom brzinom. Vidimo, gdje je u izvještajima austrijsko-ugarskih predstavnika u Beogradu, Nišu i Skoplju ocrtan položaj u Srbiji, u kojoj gospoduju umišljenost o veličini i čežnja za osvajanjem. Tada vidimo, kako po noti od 22 jula Rusija odmah ustaje sa prijetnjom, dok joj se Francuska naprosto pridružuje a Engleska, pričinjavajući se miroljubivom, ide istim putem; Njemačko Carstvo pak stupa na našu stranu izjavom, da je sukob između Austrije-Ugarske i Srbije posao jedino ovijeh dviju zemalja. Premda je bečki Kabinet uvjeravao, da naša Monarhija niti misli povećati svoga područja niti suziti srpske nezavisnosti, vidimo ipak, gdje Rusija objavljuje, da jedna odlučno značajna tačka austrijsko-ugarske note tobože vrijegja suverena prava Srbije, pak, kada je osokolila Srbiju na odgovor, koji je za sobom povukao naše proglašenje rata, najprije mobilizuje protiv nas a naskoro i protiv Njemačke i tijekom izazivlje svjetski rat. U kratko da rećemo, vidimo, gdje Rusija izlazi na pozornicu u nadi, da će igrati veliku ulogu, koju su panslavisti bili odavna spremili.

Za Austriju-Ugarsku bila je životna nužda, da se nakon sarajevskoga atentata odluči na snažno postovanje. Spomenica, koju je naša Vlada objavila tada i koja je iznesena i u Crvenoj Knjizi, morala je svakoga, koji već prije nije bio proniknut tom nuždom, da potpuno uvjeri, da bi dalje čekanje bilo što i odreka na opstanak, a nesumnjivo je, da je i ruska Vlada, koja je naravno mnogo tačnije poznavala prilike nego li engleska Vlada, bila o tome sasvijem na čistu. Upravo je stoga ona ili htjela da nas zastraši, eda ne izvedemo te odluke, ili da nas dovede do toga, da ponizno od nje iskupimo milostiv rok, i tjem da još povećamo opasni prijetnj, koji se po svjedočanstvu poslanika bar. Giesla bio raširio u Srbiji protiv nas; ili je pak htjela, kada se ne bi dali zastrašiti, da nam bez oklijevanja zadade udarac, koji nas je, kako je ona mislila, imao da satire. U naputku, po-

slanome poklisaru u Petrogradu grofu Szapary-u, jednome znamenitome spisu, koji pretresa položaj sa velikih gledišta, grof Berchtold kaže, da smo u času, kada smo se odlučili na akciju protiv Srbije, naravno saznavali i mogućnost, da bi iz toga mogao ponici sukob sa Rusijom.

No kada je naša nota bila poslana, nije bilo još pune izvjesnosti, da je Rusija zbilja — da se posluži-mo izrazom iz toga spisa — „držala, da je već došao čas za veliko razračunavanje sa evropskim središnjim vlastima“, pak je bila dužnost naše diplomacije, da još ne smatra sasvijem izgubljenim i da prema tome postupa.

O samoj stvari nijesu se mogli dati nikoji ustupci; od dobro promišljenih zahtjeva, koji se bijahu postavili Srbiji, nije se smjelo ništa popustiti, a da se u isti mah pri poznatju vječnosti u odgovlaćenju i taštini beogradskih političara ne izvrgnemo šteti i podsmijeha. Stoga se u Crvenoj Knjizi na mnogo mjesta čita, da mi saopćujemo vlastima notu, koju smo uputili Srbiji, ne možda radi toga da je one ispitaju, nego samo radi obavještenja i da poklisar u Petrogradu može do duše da daje objašnjenja, ali da se ne može upustiti u pravu razmjenu misli. No austrijsko-ugarska Vlada bila je vrlo rado spremna na razmjenu misli na široj podlozi interesa Austrije-Ugarske i Rusije uopće; megutijem ruskoj Vladi, koja je pomišljala još samo na to ili da nas prigone ili skrsi, nije ništa bilo do lake razmjene misli, pak pošto se isprvice žalila, da mi nijesmo htjeli da govorimo s njom, uputila nas je kasnije u London, gdje bi bilo povoljnije zemljište za pretresanja. Kao što se pak već znade iz engleskih objava, tu je ruska Vlada namjeravala tada iznijeti previsoke zahtjeve, a da ne dade za njih nikakvih ravnih ustupaka.

Mogućnost, da će se ostati u dobrim odnosima sa Engleskom, činila se isprvice većom nego li mogućnost, da se izađe na kraj sa Rusijom. I zbilja da bude Engleska, kao što je uvijek izjavljivala, bila protiv rata između velikih vlasti, bio bi položaj prema Rusiji i Francuskoj bitno olakšan. Austrijsko-ugarskoj diplomaciji moralo je biti vrlo do toga, da objasni Engleskoj, koja bi se, kao što se grof Berchtold izrazio u telegramu upućenome poklisaru grofu Mensdorffu, „između vlasti Trojnoga sporazuma najprije mogla predočiti za objektivno posrugivanje našega koraka u Srbiji“, bezuvjetnu nuždu našega kategorička postupka. No Edvard Grey bijaše već unaprijed izabrao sebi stajalište. On ne bijaše doduše

poput francuskoga Ministra predsjednika neprestano zabrinut za „dostojanstvo Srbije“, ali, dok je uvjeravao, da je njemu do evropskoga mira, izjavio je kao dogmu, da se mir može da uzdrži samo ako zadovoljimo Rusiju. Za nj je u pitanju velikosrpske agitacije i ubjstva Nadvojvode Franja Ferdinanda, Rusija bila isto tako stranka kao i Austrija-Ugarska, i to stranka, koja bi se prije svega imala uzeti u obzir. Njegov prijedlog o konferenciji, koji je Engleska odbacila jer se Austrija-Ugarska ne bi smjela izvoditi pred neko sudiste, ponikao je iz toga shvaćanja. Zanimljiva svjedočanstva za razliku u ovdjesnjemu i londonskome shvaćanju pružaju telegram, upućen grofu Mensdorffu o razgovoru grofa Berchtolda sa poklisarem Bunsenom, i spomenica o posredovnome poticaju, koji je Engleska već nakon našega proglašenja rata poslala amo preko njemačke diplomacije.

U Londonu su bili za Rusiju zato što su bili protiv Njemačke. Podupirali su Rusiju, koja je htjela rat, i povećavali su joj tjem srčanost na rat. Da li se radilo s tom namjerom ili bez nje, da li se Engleska uhvatila za Rusiju, eda čvrsto uzdrži svoje prijateljstvo koje bi se moglo upotrijebiti protiv Njemačke, ili eda se okoristi prilikom da udari na Njemačku, da li je sa znanjem ili bez znanja gonila na rat, na to bi pitanje razni članovi engleske Vlade valjda različito odgovorili. Već mnogo prije srpske krize ona bijaše u vojnim utanačenjima uzela u obzir borbu uz bok Francuske i Rusije i tjem osnažila napadajne težnje. Sada se u odsudnu času čvrsto držala toga opasnoga pravca. Još nije odgonetnuto, kakvo je raspoloženje pri tome rukovodilo narodu Ministra koji je odgovaran za inostranu politiku; no posljedica je njegova postupanja bila da je buknuo svjetski rat.

Rusi su mogli već unaprijed biti stalni o Francuskoj. Nasuprot odlučnim sklonostima na mir velike većine naroda, koji se morao dovesti u željeno raspoloženje pomoću strašila od njemačke opasnosti, francuska Republika stavila se pod vodstvom svoga Predsjednika u službu pustolovne ratne politike. Čini se, da se trag pravoga narodnoga osjećanja nalazi u onjem riječima iznesenima u Crvenoj Knjizi, kojima je Ministar pravosuđa, koji je imao da zastupa Ministra inostranih poslova za vrijeme njegova putovanja u Rusiji, primio saopćenje našega Poklisara o odašiljanju note Srbiji. U tjem se riječima izražavalo spokojno i razborito shvaćanje. Ali to ne bijahu minjenja vladinih poglavica.

Za boravka Poincaré-a i Viviani-a u Petrogradu Rusija bijaše izdala parolu, da se ne smije Austriju-Ugarskoj dopustiti da učini bilo koji korak, „koi bi Srbija opravdano mogla smatrati za povredu svog suverenstva i neovisnosti“, ovo ponukovanje Srbije da odbije što od nje tražimo, Poincaré smatraše sa zadovoljstvom kao obećanje skorog rata za revanche.

A rat morao je skoro nastupiti jer srpska predstraža bijaše svoju dužnost izvršila. Odgovor kojim Srbija odbijaše našu notu bijaše brzo gotov; ali bijaše tako sastavljen, da su ga prijatelji mogli prikazivati kao pomirljiv, a nerješiti smatrati ga pomirljivim, pa buduć da se nadahu, da će se u Engleskoj naći i jedno i drugo, brzojaviše ga, prije nego je bio našem poslaniku predat, u izvatku u London, da se tamo stvori nužno raspoloženje. Ali dok Sir Edvard Grey sjedišaje za stolom, da preporučiti srpski odgovor, jer da je prihvatljiv, dotle u Beogradu, tri sata prije nego je baron Giesl dobio taj odgovor, već je bila mobilizacija narejena. I već sutri dan u večer ruski ministar rata reče njemačkom vojnom attaché-u — uz poznata, a činjenicama oprovrgnuta, uvjeravanja, „da se još nije ni jedan konj digno niti se pričavnik pozvao — da će Rusija mobilizovati vojne kotare Kijevski, Odeski, Moskovski i Kasanski, netom austrijsko-ugarske čete pregu preko srpske granice. Srbija bila bi još imala vremena da popusti. Ali Car pošalje nasljedniku prijestola Aleksandru telegram, u kojemu ga uvjeravaše, da „Rusija neće ni u kojem slučaju ostati ravnodušna prema sudbini Srbije“. Rusija se dakle brinula za to, da se Srbija ne bi opametila.

Mi na to navijestismo rat; sutri dan Sazonov o-bjasní grofu Szapary, kakò nametanje naših uvjeta znači vazalnost za Srbiju te je povreda ravnosvija na Balkanu, koji spada među ruske interese; izjavi još, da ruske čete, što su u tom času mobilizovane, nijesu odregnje za to, da napanu Austriju Ugarsku, nego da će stajati spremne za slučaj, da ruski interesi na Balkanu dogju u opasnost; uz to nastukno, kako poglavica generalnog štaba vidi Cara svaki dan, možebit za to, da radi plašenja pojača utisak mobilizacije, koji s druge strane nastojaše da ublaži, samo da steče vremena. I jedno i drugo pokazuje Rusiju u punom radu. Tek dva dana kasnije Rusija proglaší opću mobilizaciju, kojom ova prekinu njemačke pokušaje posredovanja i nametnu Evropi rat.

Od srpskog sukoba postade svjetski rat. Ali ni do srpskog sukoba ne bi bilo došlo, da nije Rusija već davno naumila da našu moć uništi, naš posjed poruši. Ona stajase iza Srbije. „Bezobzirnom rukom“, tako piše u uvodu k pučkom izdanju Crvene Knjige, „ona je nastojala da nitima svoje politike isplete mrežu nad glavom Monarhije. Kad se Austrija-Ugarska odlučila, da, slušajući zapovijedi samouzdržavanja, one niti razdre, Rusija pokušala da na prečac navali i da Monarhiju pomiri. Unatoč tome u našem držanju naprema Srbiji nje ostade nam izbora. Grof Szapary reče otvoreno Ministru Sazonovu, da nikome u Austriju-Ugarskoj ne pada na um da zaprijeti ruskim interesima ili da s Rusijom zametne kavgu, ali da smo mi pošto poto odlučili, da naprema ruskoj

propagandi postignemo svoj cilj samouzdržavanja i obrane, a buduć da se radi o nužnoj obrani, he možemo da se dademo zavoditi od makar kojih konzekvencija. Tako je i bilo. Mi moradosmo se osmjeliti! Trebasmo istupiti protiv srpskog rovarjenja.

Danas smijemo se s pravom nadati, da će nas pobjeda nagraditi; danas bi se u Rusiji i Francuskoj valjda mnogo što dalo, da se nije kobnim putem udarilo.

Govor grofa Tisze

Priznanje Hrvatima.

Prve večeri saveznih koncerata, koja je bila priregjena u Budimpešti u subotu 30 januara, Ministar-predsjednik Stjepan grof Tisza izrekao je prije svečanoga koncerta govor, koji je proizveo vrlo dubok utisak na mnogobrojno prisutno otmjeno općinstvo.

Grof Tisza je najprije istakao, da sadanje vrijeme nosi na sebi pečat ozbilnosti, koja se primjećuje i u svemu društvenome narodnom životu. No ipak niko ne smije prigovoriti, što su nas priredio niza saveznih koncerata okupili u ovoj dvorani. To je pravedna stvar ne samo radi dobrotvorne svrhe, već i radi toga što tjem dajemo oduška svojim savezničkim osjećajima, a onda i zato, što je glazba najdos-tojnija pratilica čovjeku u najobilnijim časovima njegova života, jer ona u njemu pobuđuje i njeguje vrlo plemenite osjećaje.

A to su oni osjećaji ljubavi, štovanja i povjerenja, koji ujedinjaju ne samo pripadnike jednoga i istoga plemena, jednoga i istoga naroda, nego sežu i preko etnografskih, državnih i narodnih granica. To ne treba posebice objašnjavati u ovom savezničkom ratu, koji daje najplemenitiji primjer ljudske uzajamnosti u toliko oblika. Evo je i razmjerno malena ugarska država pribrala čitav niz različitih etnografskih individualnosti u službi velikih ciljeva. Kako često slušamo, da je ova država neka umjetna tvorevina, koja se može držati na okupu samo pomoću nasilja, llaćenja, možda dapače i pomoću lukavštine! Zar nijesmo iskusili baš sada u ovim časovima opasnosti i iskusenja koliko je jaka ona duševna moć, koja posvećuje sve gragiane ovoga naroda za djecu jedne i iste domovine, za dionice jedne i iste sudbine, za braću u dobru i u zlu u pravom smislu riječi? A pogijemo li dalje, svrnemo li oko na bratski narod, koji s magjarskim narodom sačinjava zajedničku državu, zar ne opažamo i u redovima hrvatskoga naroda uznosite znakove junaštva i požrtvovnosti, koja se razvija u vjernoj službi zajednu istu stvar? (Klicanje „Ejlen“). Zar ne oživljuju iznovice u našoj duši slavni primjeri prošlih vjekova, kada je Zrinjski bio u isti mah vođa magjarskoga i hrvatskoga naroda, kada je ovaj veliki vojnik, o čiju se vojnu sreću jednako veče magjarska kao i hrvatska slava, bio lovorom ovenčan plesnik magjarskoga naroda, ali se u isti mah u svome hrvatskom dopisivanju potpisivao „Zrinjski“? U ono nas je vrijeme spajalo pravo bratimstvo u dobru i u zlu, u zajedničkoj želosti i u zajedničkoj slavi. Došla su vremena, kada se osilila narodnosna ideja, te nas na oko razdvojila. Razvile su se oprečnosti. Došlo je doba, kada su ove dovele do bratoubilačkoga rata, pa i ako se kasnije činilo, da se mir opet uspostavio, ipak je ovaj mir bio skopčan s mnogo trzavica i neizvjesnosti, sa sumnjom i nepovjerenjem. Jedva je prošlo nekoliko godina, kada se činilo, da ozbiljna opreka, ozbiljna kriza prijeti miru dvaju bratskih naroda. A tek je evo godina dana, otkada smo opet mogli da sa uspjehom zastupamo politiku zajedničkoga razumijevanja, miroljubivosti i ljubavi. Ovo zajedničko razumijevanje, ova miroljubivost, ova ljubav, ovo povjerenje mora se usred kušnjá velikoga rata odista duboko uvriježiti u dubinama duševnoga života dvaju naroda. Ona slavna viteška djela, kojima su hrvatske čete u ovom ratu izvojevale sebi same vječitu slavu, ona viteška djela moraju da budu i izvorima ljubavi, štovanja i povjerenja, koje niče u sreću svakoga Magjara.

U drugu ruku možemo iz nauka ovoga rata crpsti i sud, da hrvatski narodni duh, hrvatska narodna ideja lula stranputicom, ako dopušta, da ga vode blatni valovi struja sumnjive vrijednosti, pak da i hrvatski narodni duh mora tražiti pouzdanu osnovicu svojoj snazi i svome radu ondje, gdje su ga udarili naši oci: u krilu hiljadugodišnje ugarske države, na pozitivnom historijskom i pravnom temelju, koji mu obezbjeđuje individualan slobodan razvoj u svezi s magjarskim bratskim narodom!“ (Burno odobranje).

Ministar-predsjednik naglasio je zatijem zajednički udes Austrije i Ugarske, sjetio se savezne Njemačke i Turske, pak je završio:

„Ovi narodi, koji se biju, vojuju rame o rame s najuzvišenijom odlukom, koja uopće može niknuti u ljudskoj duši. Uspjeh je u božjoj ruci; ali mi možemo ići s dobrom nadom u susret budućnosti, jer se možemo uzdati u sebe same i u svoje saveznike, pa možemo biti uvjereni, da vojujemo za veliku i pravednu stvar.“

Prisutni su dugotrajnim klicanjem i pljeskanjem povlagivali govoru Ministra-predsjednika.

Ban Hrvatske dr. Ivan barun Skerlec uputio je g. Ministru predsjedniku grofu Tiszu povodom njegova govora na savezničkom koncertu ovaj telegram:

"S velikim sam zanimanjem čitao posljednji govor Vaše Preuzvišenosti, u kojem je blagoizvolila s tolikom toplinom spomenuti hrvatski narod, a naročito u i sadanjem ratu zasvjedočeno junačko držanje hrvatskih četa.

Ta je toplina ponovan sjajni dokaz one duboke simpatije, koju je Vaša Preuzvišenost vazda gojila prema kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji i koju je u raznim prilikama i djelima pokazala."

Politički Pregled

Novi Ministar za Galiciju.

Beč, 31. januara. Njegovu je Veličanstvo imenovalo dosadašnjega upravitelja Ministarstva za Galiciju vit, Morawškoga Ministrom za Galiciju.

Previšnja ručna pisma, glase:

"Dragi grofe Stürgku!

Prihvaćajući Vaš prijedlog, imenujem odjelnog predstojnika dra Zdzisława pl. Morawškoga Dzierzykraj Svojim Ministrom.

U Beču, 30. januara 1915.

Franjo Josip s. r.

Stürgkh s. r.

"Dragi dre pl. Morawski!

Imenujem Vas Svojim Ministrom.

U Beču, 30. januara 1915.

Franjo Josip s. r.

Stürgkh s. r.

Kako "Polnische Nachrichten" javljaju prof Stürgkh izvadio je na konferenciji, što se održala 27. januara o. g., da se ne može odzvati želji predsjednika poljačkoga kluba, da koji parlamentarc bude pozvan na mjesto Ministra za Galiciju. To sada nije moguće, jer je činovnik ministarstva uzelo na se odgovornost za rat. Poslije rata će se uvažiti želja poljačkoga kluba o parlamentarnome zastupstvu u Kabinetu.

Ostavka pročelnika poljačkoga kluba.

Pročelnik poljačkoga kluba na Cesarevinskom Vijeću, tajni savjetnik dr. Leo, upravo je potpisao ostavku poljačkoga kluba dra Germanu ovo pismo:

"Vrlo teški opći politički položaj prijeko nužno iziskuje, da klupski pročelnik stalno i neprekidno boravi u prijestonici. Kao gradskome predsjedniku Krakova nije mi usred sadanjih ratnih prilika moguće, da duže vremena stalno boravim izvan tvrgave Krakova. S ovih razloga polažem pročelničko mjesto poljačkoga kluba."

Promjena Namjesnika u Trstu.

BEČ, 4. Na mjesto predsjednika Vrhovnog Računskog Dvora baruna Hauenschild-Bauera, koji stupa u mirovinu i kojemu je Cesar, uz potpuno priznanje njegova višegodišnjeg odličnog djelovanja, udijelio Leopoldov Red prvog razreda, bio je imenovan predsjednikom Vrhovnog Računskog Dvora Namjesnik u Trstu i Primorju knez Hohenlohe. Zemaljski predsjednik u Koruškoj baron Fries-Skene imenovan je Namjesnikom u Trstu, a dvorski savjetnik na Ministarstvu unutrašnjih posla grof Lodron-Laterano zemaljskim predsjednikom u Koruškoj.

Knez Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst rodio se u Beču god 1863. a sin je nekadašnjeg prvog velikog dvornika Nj. Veličanstva, kneza Konstantina Hohenloha. Gimnazijske i sveučilišne nauke svršio je u svom rodnom gradu. U državnu službu stupio je god. 1888, kao konceptni vještak kod zemaljske vlade u Salzburgu; odatle bi premješten u Prag. God. 1894. bi imenovan upravljačem Kotarskog Poglavarstva u Toplicama u Češkoj, a malo kasnije kotarskim poglavarom. U vrijeme njegova službovanja dali se obrtni radnici u neposredicu, koja je prijetila da će preoteti velika masa. Ali knez je Hohenlohe umio tako uspješno posredovati između radništva i pothvatnika, da se je u relativno kratko vrijeme postigao sporazum. Ovim intervencijom stekao je knez Hohenlohe simpatije pučanstva i njegovo ime bi za prvi put spomenuto u širim političkim krugovima. Kad je po tom 1899. bio pozvan kao namjesnik savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih posla, požalile njegov odlazak svi krugovi pučanstva, a radnici priredili su ovačija. U Ministarstvu radio je knez Hohenlohe u obrtnom odsjeku. God. 1900. povjerilo mu vodstvo zemaljskog odsjeka za Službenu i Tiro. U tom položaju ostao je do 1903. kad se primio zemaljskog predsjedništva u Bukovini. U ovoj zemlji on je znao da steče simpatije svih tamošnjih narodnosti i stranaka. Hvalila se njegova objektivnost u vođenju saborskih izbora i njegova neumorna radinost u službi uprave. Kad je knez Hohenlohe god. 1904. bio imenovan namjesnikom u Trstu, cijela je zemlja to požalila i sve su mu stranke priredile ovačija i iskazale počasti. U Trstu službovao je kao namjesnik do 2. maja 1906. kada bi imenovan Ministrom predsjednikom za kraljevine i zemlje zastupane u Cesarevinskom Vijeću i upravljačem Ministarstva unutrašnjih posla. Ali 25. istoga mjeseca sav je Kabinet Hohenlohov prikazao demisiju, jer u

Periskop ili oko podmorske lagje

Mnogo se danas govori o podmorskim lagjama, i o njihovoj velikoj ulozi u današnjem ratu. Još nam je živa uspomena na Njemačko podmorsko lagjo "U 9", koja svojom hrabrom i vještom posadom od samih 20 ljudi, baci u zrak tri velike Engleske oklopnjače "Cressy", "Abukir" i "Hogu", sa ukupnom posadom od 2.300 momčadi. Istom hrabrošću pred malo vremena odlikovao se i naša podmorska lagja "U XII", koja u Otrantovim vodama uspješno udari na veliku francusku oklopnjaču. Najbliža praksa dakle nam je očito pokazala, što samo može jedna jedina takva lagja, proti bezbroj orijaških krstaša, i od kakve je neprocjenjive koristi u današnjem modernom ratovanju. Na pitanje, u čemu leži ta znamenitost i snaga podmorske lagje? Kratak je odgovor. Znamenitost i snaga podmorske lagje leži u njezinoj nevidivosti. Dočim je ona neprijateljskom oku više ili manje sakrivena, sama mora sve na površini vidjeti, ako želi da riješi nametnutu joj zadaću ofenzive. Optički aparat, kojim podmorska lagja, prema patujući ispod morske površine, na njegovoj površini sve vidi, zove se, u potonje doba toliko spominjani "Periskop". U raznim tehničkim djelima, naći ćete gdje se ovaj aparat nazivlje "Kleptoskop" (sabirajući zrake), "Omniskop" (svevid); vojnička ga pak tehnika nazivlje "Periskop", koje se ime općenito sada i upotrebljava. Sama riječ "Peri-

pitanju carinskog cjenika nije bilo postignuto sporazumjenje, koje bi bilo po volji austrijskoj Vladi.

Knez se Konrad Hohenlohe, ne prodirajući u Krunskom vijeću svojim nazorima, pobojao, da će mu prama Cesarevinskom Vijeću ponestati onog ugleda, koji je potreban jednom Ministru predsjedniku. Naslijedio ga je barun Beck. Tada se on povratio na svoje mjesto u Trstu, gdje je ostao sve do nekidan, kad ga povjerenje Krunice evo pozvalo na više mjesto. Knez je Hohenlohe oženjen s jednom groficom Schönborn-Buchheim, koja mu je povila sestere djece: četiri sina i dvije kćeri. Jedan mu je sin otrog dvije godine umro u Trstu.

Poginuli, ranjeni i zarob. dalmatinski vojnici.

Iz popisa br. 106.

Novak Mate, jednog dobrovoljac, nasl. kapural, pješ. reg. br. 28, 13 kump., rođen u Hvaru, poginuo u novemburu 1914.

Iz vjesnika o bolesnicima i ranjenicima br. 130 i 138.

Poginuli.

Seagušan Ante Matin, pješak, pješ. reg. br. 22, 13 kump., rođen u Imotskom g. 1879, ranjen hicem, umre od otrovanja krvi 19 oktobra 1914 u prič. bolnici "Lugos" u Tuzli; sahranjen u tuzlinskom groblju.

Domazet Jakob, pješak, pješ. reg. br. 22, 7 kump., rođen u Sinju g. 1893, ranjen hicem u hrpenjaču, umre 7 novembra 1914 u prič. bolnici u tvrgjavi u Brodu na Savi; sahranjen u tamošnjem groblju u grobu br. 139.

Prancić Ilija, kapural, reg. narodnog ustanka br. 37, 4 kump., rožen u Pastroviću kod Kotora g. 1878, ranjen hicem u glavu, umre 3 septembra 1914 u posadnoj bolnici u Risnu; sahranjen u Risnu.

Ranjeni vojnici, domobranskog pješadijskog regimenta br. 23.

Bianchi Ivan, pješak 4 kump.

Dubrijević Spiro, pješak 7 kump.

Dražević Blaž, pješak 1 kump.

Grušić Ivan, pješak 1 kump.

Gubić Todor, pješak 2 kump.

Jurić Ivan, pješak 2 kump.

Kovačić Lazo, pješak 1 kump.

Murinovčić Mate, pješak 4 kump.

Mutičić August, vodnik 1 kump.

Murović Ante, pješak 4 kump.

Mladina Andrija, pješak 1 kump.

Mrketić Joso, pješak 4 kump.

Pačić Ivan, pješak 2 kump.

Pavčić Eugen, vodnik 1 kump.

Pelau Krete, pješak 1 kump.

Ukolović Paško, pješak 1 kump.

Ušljović Jure, pješak 4 kump.

Zigun Jakob, pješak 4 kump.

Zarobljeni vojnici dom. pješadijskog regimenta br. 37, koji se sada nalaze u Nišu.

Lakić Mate Ivin, nakn. pričuv. 6 kump., rožen u Cavtatu, 1890.

Ban Gjuro Lazov, pješak 4 nak. kump., rožen u Grblju, 1887.

Griović Niko Savin, nak. pričuvnik 2 nak. kump., rožen u Grblju, 1889.

Guleša Ban Cvitkov, pješak 1 kump., rožen u Trogiu, 1888.

Levončić Ilija Jovin, pješak 1 kump., rožen u Budvi, 1886.

Kaleb Jure Antunov, nak. pričuvnik 2 nak. kump., rožen u Opuzenu Desnata, 1882.

Krajić Matija Matin, nak. pričuv. 4 kump., rožen u Drnišu Kadinoj Glavici, 1882.

Krovčić Paško Šimunov, nak. prič. 2. o. br. 26, rožen u Kninu, 1891.

Marasović Franjo, nak. prič. 1 kump., rožen u Splitu.

Radomir Niko Jokov, nak. pričuv. 7 kump., rožen u Grblju 1885.

Radomir Špiro, nak. prič. 8 kump., rožen u Grblju, 1890.

Iz popisa gubitaka br. 91, od 3. januara 1915.

Crnjak Milan, pješak, rožen u Despotima, zarobljen (Niš).

Ježina Stevo, pješak, rožen u Šibeniku ili Kninu, ranjen i zarobljen (boluje u prič. bolnici u Čačku, Srbiji).

Klandžić Stevan pješak, zarobljen (Niš).

Lević Pejo, pješak, zarobljen (Niš).

Vojdaničić Pavao, pješak, zarobljen (Niš).

Iz popisa br. 107.

Dužak Pavao, pješak, rožen u Vrlici, zarobljen (Niš).

Periskop" grčka je, a sastavljena je od riječi "peri" — oko

skopeo — gledam, gledam oko. Vanjski dio "Periskopa" sačinjava jedna oцијelna cijev, koja mjeri u promjeru jedno 20 cm. Ta je oцијelna cijev dosta jakih stijena, da može odoliti neprijateljskom strjelju iz topova manjeg kalibra.

Da može pak izbjegnuti i vještom oku neprijateljskog posmatrača, prevučena je plavo — zelenom bojom — kojom oponaša boju iste morske površine.

Ova se cijev periskopa nastavlja na t. zv. "Camera obscura" koja je uzdignuta na sredini palube podmorske lagje.

U sredini naine svake podmorske lagje nalazi se malen toranj sličan, koji nas sjeda na vrlo dobro poznatu fotografsku tammu izbicu. Na ovaj dva metra visok toranj, postavljena je isto tako visoka gori opisana cijev periskopa. U malenom izgleda tako, kao kad bi htio, običnim fotografskim aparatom, fotografirati nebeski svod. U tom slučaju, objektiv bi bio cijev periskopa, a fotografska kamera toranj na kom se uzdiže periskop. Toranj dakle sa postavljenim mu periskopom, ukupno se uspinje iznad palube lagje jedno 4 metra; neke dosižu i visinu od 5 ili 6 metara. prama tajni konstrukcije podmorskih lagja pojedinih država. Nutarnji dio periskopa, sastoji se u više ili manje komplikiranom sistemu, uzajamno postavljenih zrcala, prizma i leća. Da vidimo sad kako djeluje periskop. Podmorska je lagja posve zaronjena, nalazi se jedno 4 metra ispod morske površine. Kroz vodenu masu ona ništa ne vidi, doli ne-

Ciljevi Obavjesnoga ureda za ratne zarobljenike.

Raznovrsni upiti koji stižu Zajedničkom središnjemu popisnomu uredu (Gemeinsames Zentralnachweisbureau) i Obavjesnomo uredu za ratne zarobljenike (Auskunftsstelle für Kriegsgefangene) u Beču (I. Jasomirguttstrasse 6.), dokazuju, da je usprkos češćemu proglašavanju po dnevnim novinama općinstvo vrlo nedovoljno a često i netačno upućeno o ciljevima toga Obavjesnog ureda, pak ovaj stoga drži korisnim, da u kratko prikupi sadržinu pomenutih objava.

I. Obavijesti o ratnim zarobljenicima i o zatočenim osobama.

Prva je svrha ureda, da daje obavijesti o vojnim osobama, a na osnovu popisa o ratnim zarobljenicima, koji se popisi razmjenjuju među zaraćenim državama po dogovoru, koji je između njih ustanovljen. Ti popisi, osobito sa strane Rusije, stižu vrlo sporo, što se daje laško protumačiti činjenicom, da su ratni zarobljenici većim dijelom preneseni u vrlo daleke krajeve Sibirije, pak se hoće vrlo dugo vremena, dok obavijesti onamosnih vojnih vlasti dođu Crvenome Krstu u Petrogradu, koji ih tek tada sastavlja i dostavlja Obavjesnome uredu. Ako stoga u kakvu slučaj Obavjesni ured nije u stanju da daje željenu obavijest, to zavisi od prilika, koje on ne može nikako da promijeni.

Nije nipošto potrebno, da se u upitima opisuju prilike, pri kojima je neko bio zarobljen. Dosta je navesti: 1) ime, 2) godinu rođenja, 3) pripadnost, 4) stupanj časti (šaržu), 5) vojeno tijelo traženoga, 6) ako je moguće, da li je on vojevao protiv Rusije ili na Balkanu, 7) ime i adresu tražioca.

Obavjesni ured brižno ređa i čuva upite, a čim stignu popisi zarobljenika razgleda se svakome pojedine, da li postoji kakav upit, na koji se odmah odgovara. Zatijem se prijepis popisa otpremi e. i k. Ministarstvu rata, koje određuje, da se popis objavi u iskazu o gubicima. U istu mah Obavjesni ured dostavlja Pokrajinskim pripomoćnim društvima Crvenoga Krsta popis ratnih zarobljenika, koji pripadaju odnosnoj zemlji, da ova društva obavijeste i one porodice, koje od Ureda nisu tražile obavijesti.

Mnogi misle, da su odabrali bolji put, kada su se obratili svojim upitima Međunarodnome pomoćnome i obavjesnome uredu Crvenoga Krsta u Ženevi. Primijetiti je, da je ženevski ured ustupio Obavjesnome uredu sav obavjesni promet sa Rusijom, Srbijom i Crnom Gorom, pa se stoga svi upiti, koji budu poslani u Ženevu, odatle iznovice vraćaju Obavjesnome uredu. Obratajući se dakle na ženevski ured, polučuje se jedino zakašnjenje.

Što je gore rečeno u pogledu ratnih zarobljenika, vrijedi jednim jedinim izuzetkom i za austrijske i ugarske državljanke građanske ruke, koji su zatočeni u neprijateljskim zemljama. Taj se izuzetak tiče Francuske, čiji je Crveni Krst uskratilo, da daje obavijesti o zatočenim osobama. Odnosni se upiti imaju uputiti e. i k. Ministarstvu izvanjskih posala, koje raspisiva diplomatskim putem.

Pri upitima o zatočenim osobama građanske ruke neka se uz ime dočelnika naznači i njegovo posljednje zanimanje i boravište i godine mu života.

Svako dopisivanje sa Obavjesnim uredom, koje nosi adresu: "Obavjesni ured za ratne zarobljenike (Auskunftsstelle für Kriegsgefangene), prosto je od poštarine.

II. Poštanski promet sa ratnim zarobljenicima.

Pi-ma ili dopisnice za ratne zarobljenike prosti su od poštarine, kada nose bilješku: Pošiljka za ratne zarobljenike, prosto od poštarine, (Kriegsgefangenen- und portofrei). Imaju se pak otvoreno i s oznakom Kriegsgefangener — Prisonnier de guerre (ratni zarobljenik) ili predati kod Obavjesnoga ureda ili baciti u poštansku skrinjicu. Poštanski su uredi primili nalog, da pisma za ratne zarobljenike šalju Obavjesnome uredu na cenzurovanje, odakle se zatijem prosljeđuju na mjesto odredjenja.

Za pisma adresovana u Rusiju preporučuje se, da se adresa napiše na lijevoj strani obavj, tako da Obavjesni ured uzgornje upotrijebiti slobodnu desnu stranu, da napiše adresu na ruskome jeziku.

Nije li naznačena tačna adresa ratnog zarobljenika, list se ne može prosljeđiti.

Na obratnoj strani obavj treba navesti pošiljačevo ime i adresu.

Novčane pošiljke za ratne zarobljenike mogu se prosljeđivati bilo otpremanjem iznosu Obavjesnome uredu u Beč (Haben 17), bilo neposredno poštanskom uputnicom na ratnog zarobljenika. Oba su načina otpramjena prosta od poštarine. Poštanske upitnice moraju nositi na desnom oduku bilješku: "Kriegsgefangenen- und portofrei" (Pošiljka za ratne zarobljenike, prosto od poštarine). Poštanske upitnice za Francusku, Englesku, Japan i Srbiju (posredovanjem Svicarske) imaju se adresovati: "An die Oberpostkontrolle in Bern, Schweiz" (Poštanski vrhovni kontrolni u Bernu, Svicarska), a za Srbiju (posredovanjem Rumunjske) "An das k. k. Geldbestellamt in Wien 1" (C. k. novčanom uredbenom uredu u Beču I.). Adresa ratnog zarobljenika ima se napisati na stražnjoj strani lijevog odreska. Pismena saopćenja

koliko metara samo, i to ako je mirno more. Slična je brodu koji putuje na površini u potpunju magli. Ko će u ovom slučaju priteći u pomoć našoj lagji? — Periskop.

Dok se lagja duboko nalazi zaronjena, još jedan maleni, gornji dio Periskopa proviruje iznad morske površine. Zapovjednik nalazi se u prije opisanoj tammnoj izbi. Gornja leća sa zrcalom Periskopa, sabira sve zrake svih predmeta koji se na morskoj površini nalaze, te ih sastavlja u jednu potpunu sliku vanjskog svijeta koju projektira na jednu metalnu ploču ili stol koji leži pod zapovjednikom. Na ovaj način zapovjedniku nije ništa sakriveno; on vidi točno cijeli horizont, kao da bi na površini plovid, videli sve neprijateljske lagje koje bi se na moru nalazile i zna im odrediti približnu udaljenost od svoje; daje shodne zapovjedi svojim mornarima, da na zadani znak uprave razarači torpeda na neprijatelja. Rekao sam, da slika horizonta dolazi projektirana na metalnu ploču ili stol, ali ova slika vanjskih predmeta može se gledati, kao kod običnog dalekozora i kroz okular-leću, pače ista slika može biti i fotografirana. Kad je već upravlja razarači torpeda, naravski da se ona pred neprijateljskom vatom ne može nikako drukčije oprijeti već potpunim zaronjenjem i istog gornjeg dijela periskopa, ali uvijek samo za malo časaka dok izbjegne neprijateljskom oku, dok se opet ne izroni vrh Periskopa eda uzgornje vidjeti gdje se nalazi.

Pri upravljanju, za tog potpunog zaronjenja rabi podmorska lagja kompasne "Bussole". Iz ovih kratkih

nijesu dopuštena. Najveći je iznos, što se smije doznačiti za poštanske upitnice: za Rusiju od 800 franka, a za sve ostale zemlje o 1000 franka. Kod poštanskih upitnica iznos, koji se u krunama isplaćuje, ima se naznačiti u valuti franka, pri čemu za izračunavanje kursa 100 franka vrijede oko 110 kruna, što odgovara dodatku od 15% prema prethodnim prilikama kursa. Za poštanske upitnice za Srbiju preko Rumunjske jedan frank odgovara jednoj kruni. Pri otpremanju novčanog iznosa na gore navedeni Obavjesni ured, taj će dodatak opasti, jer rublji i dinari, za čiju se promjenu ured stara, stječe samo malo iznad običnog kursa.

Adresa ratnog zarobljenika ima se tačno naznačiti kao i kod pisama.

Po dosadanjem iskustvu regbi da iznosi stižu bez zaprijetka, i ako sa zakašnjenjem, na njihove adrese. Ipak se preporučuje, da se ne šalju previše veliki iznosi jednom pošiljkom.

Paketi za ratne zarobljenike (do pet kilograma), prosti su od carine i poštarine. Isti se ne smiju poslati Obavjesnome uredu, već ih treba predati kome poštanskom uredu, koji prima pakete, sa crvenom popratnicom (za inostranstvo) i carinarskim posvjedočenjima. Na paketu i na desnom oduku popratnog pisma ima se napisati bilješka: "Kriegsgefangenen-sendung, portofrei". Ovim se paketa ne smije pridružiti nikakvo pismo saopćenje, a ni napisati na lijevom oduku popratnice. Paketi i popratnice moraju se opskrbiti oznakom: "Prisonnier de guerre". Paketi moraju biti pakovani u čvrstim drvenim kutijama ili postavljati vošćanim platnom, sašiveni po propisima, svезani i zapečaćeni. Adresu treba napisati erilom na samom obavju a ne prilijepiti. Pošiljke uz pouzede nijesu dopuštene. Ne pripustaju se do daljega odredjenja paketi za Srbiju, Crnu Goru i za azijsku Rusiju.

Telegrami za naše zarobljene vojnike, koji se nalaze u neprijateljskim zemljama, mogu se predati kod svih telegrafskih ureda; ali se ne može nikako jamčiti, da li će i kada će telegrami stići na dočelnu adresu.

III. Poštanski promet sa zatočenicima.

Pisma, upućena austrijskim ili ugarskim osobama što su zatočene u neprijateljskim zemljama, prosta su od poštarine. Za njih vrijede ista pravila kao i za pisma za ratne zarobljenike.

Novčane pošiljke za zatočnike ne mogu se slati neposredno. Stoga se te novčane pošiljke imaju uputiti Obavjesnome uredu u Beču (I. Graben 17), odakle će biti poslana na njihovu adresu posredovanjem društva za Crveni Krst. U tome ima samo jedan izuzetak, a taj je u pogledu Francuske, koja ne dopušta, da se zatočenim osobama dostavi ikakova novčana pošiljka.

Paketi se ne mogu slati zatočenicima.

Telegrami se prosljeđuju jednako kao i za ratne zarobljenike.

Na kraju se ima odvratiti zanimano općinstvo, da se služi privatnom agenturama i privatnim osobama, koje obećavaju vijesti i izjavljuju se spremnima da će se postarati o novčanom pošiljkama. Obavjesni ured čini to tjem otvorenije, u koliko stavlja bez troška na raspolaganje svoje usluge kao čisto humanitarna ustanova Crvenoga Krsta, pak ga na to opominjanje ne potiče nikakav drugi interes, do li interes samog općinstva.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c.

sto se smije do-
Rusiju od 800 fra-
2000 franaka. Kod
u krunama ispla-
naka, pri čemu za
trijede oko 110
15 % prema pre-
nske uputnice za
ak odgovara jednoj
nosa na gore na-
datak otpasti, jer
ured stara, stoji

na se tačno nazna-
ni da iznosi stizu
njem, na njihove
ne šalju prevedē

do pet kilograma,
se ne smiju po-
predati kome
kete, sa crvenom
rinarskim posve-
odresku poprnatog
Kriegsgefangenen-
na ne smije pri-
e, a ni napisati na
li i popratnice
sonnier de guerre".
tim drvenim ku-
nom, sašiveni po-
dresu treba napi-
prijeljepiti. Pošilj-
Ne pripustaju se
iju, Crnu Goru i

vojnike, koji se
mogu se predati
ne može nikako
ni stići na dolična

nicima.
i ugarskim osoba-
nim zemljama, pro-
ista pravila kao

ne mogu se slati
šiljke imaju upu-
raben 17), odakle
u posredovanjem
a samo jedan izu-
koja ne dopušta,
ikakova novčana

nicima.
kao kao i za ratno

imano općinstvo,
i privatnim oso-
stavljaju se sprem-
pošiljkama. Ob-
koliko stavlja bez
kao čisto huma-
ka ga na to ope-
teres, do li inte-

ne oskudnih po-
vojnika, koji
ni pod oružje!
ćnoćnom uredu
k I) u Zadru.

Ministra o
unjske.

iz Bukurešte:
i ovaj članak ru-
emce ustati protiv
er bili u savezu,
iskome skrbništvo
niriti, kada uvidi,
Njemačke. Mnogo
vojski; no što bi
atu, koji je izveo
ve? Još ne mo-
ata, pak bi zato
bismo htjeli gur-
u kome bi ona
čna država može
; ali mala država,
koje je sklopila
a bi njem sama
kivati pomoći od
ila vidjeti naivna
la bi Rusija htjela
četrdeset godina

je Periskop glavni
ko o dobroti nje-
Periskopa pod-
jeti, bez dobrog
nost zapovjednika,
lagu. Ima Pe-
s sastavljeni od
vanjska cijev ne-
rbu nosi leću sa-
retati, i time može
Rek bi da su ove
naravno da svaka
ede drugih ratnih
skrupulozno čuva
rijateljske države.
rata „Periskopa“
norske lagje, koje
vilih uspjeha. Bez
oj njemačkoj op-
te se ne boji ni-
pogledu.

a „Smotre“, koji
anje čitau o Pe-
tioni podati kratki
ost Periskopa, tog
agje.

O. Ser. Bolčić.

podupirala bez ikakva uvjeta, pa smijemo li mi sada
da pogazimo to prijateljstvo, kada je na dnevnom
redu pitanje o Dardanelima i o Cromeo Moru, gdje
nas sa sviju strana okružuju neprijatelji? Rumunjska
se ne smije ni uz koji uvjet uplesti u rat; a ako bi
se uplela, onda to ne smije biti protiv središnjih vlasti.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Naši bojevi u ruskoj Poljskoj i Galiciji. Zarobljeno 4000 Rusa.

BEČ, 5. Službeno se objavljuje: U Poljskoj i
zapadnoj Galiciji položaj se nije promijenio. Napadi,
što ih Rusi u Karpatima mjestimice svaki dan ponavlja-
ju, razbijaju se sa teškim po njihovim gubicima. U gorama
naši napadi napreduju. Ruska ofenziva u Bukovini bija-
še doprla, do polovice januara, u gornju dolinu Mol-
dave. Dalje prodiranje očajnih neprijateljskih snaga
preko Karpata ne dopustilih prije svega naše pozicije
kod Jakobenya i Kirlibabe. U višednevnim napadima
neprijatelj pokušava dneva 20 januara da slomi otpor
četa koje su branile glavne prijelaze. Budući da se
izjaloviše svi pokušaji da zauzme na juriš naše po-
zicije na visovima, dok su naše vlastite čete prešle
na ofenzivu te na 22 januara otele protivniku Kirli-
babu, to se neprijatelj susljednih dana povukao sa
svojim glavnim snagama u pravcu na Kimpolung i
Moldavu, gdje je i ostao. Zadnjih dana počeli su
novi bojevi.

Naše čete, koje se i u tom kraju izvrsno drže
prebrgljujući velike potočke što ih stvara zemljište
i rgjavo vrijeme, prodrla su u Moldavsku dolinu,
uzbile su neprijatelja koji se tamo nalazio i zauzele
izvor, mjesto Moldavu i Preazu. Broj neprijatelja
zarobljenih u bojevima na Karpatima narastao je za
daljih 4000 momaka.

Zamjenik poglavice generalnog štaba
v. Höfer podmaršal.

Bojevi njemačkih četa. Zarobljeno 6000 Rusa.

BERLIN, 5. Veliki glavni stan: Na cijelom za-
padnom frontu biju se jedino artiljerijski bojevi.
Jedincati francuski napad na naše pozicije na
sjeverozapad Perthes-a ostao je bez uspjeha. Na
istočnoj pruskoj granici suzbijeni su ponovi ruski
napadi na jug Memela; na isti način izjaloviše se
jaki ruski nastaji protiv naših novo stečenih pozicija
na istok Bolimova. Broj tamo zarobljenih neprijatelja
iznosi od 1 februara 26 oficira i bilju 6000 momaka.
Vrhovna uprava vojske.

Prigodom odlikovanja Ministara za zemaljsku obranu Georgi-a i Hazai-a.

BEČ, 5. Javlja iz stana ratne štampе: Prigo-
dom udjeljenja križa za vojne zasluge prvog stepeni
sa ratnom kolajnom austrijskom Ministru za zemaljsku
obranu Georgi-u i ugarskom Ministru za zemaljsku
obranu Hazai-u, viši zapovjednik vojske feldmaršal
Nadvjoda Fridrih upravio je Ministrima telegrame
čestitanja, u kojima kaže, da cijela oružana snaga
priznaje i cijeni uspješno djelovanje Ministara; on,
Nadvjoda, da je uvjeren, da će previšnje odliko-
vanje radosno odjeknuti u hrabroj vojsci koja je
u polju.

Izjava Ministra-predsjednika Stürgka.

BEČ, 5. „Korrespondenz Austria“ javlja: Članov-
predstojništva akcijskog odbora kršćansko-socijalnog
udruženja pogodje k Ministru-predsjedniku grofu
Stürgkhu, da pretrusa razna pitanja što su u svezi
s ratnim stanjem. U pogledu pitanja o prehranji-
vanju Ministar-predsjednik izjavi, da će Vlada sa
svom energijom dalje nastojati, da se može za po-
trebe ove državne pole upotrebljavati žito i ostale
zalihe, kojih Ugarska ne bude trebovati. Vlada se
nada, da će njenu nastojanju uspjati, da se akcija
oko prehranjivanja izvrši bez poteškoća.

DALMATINSKE VIJESTI

Odlikovanje.

BEČ, 6. „Wiener Zeitung“ donosi, da je Nadvjo-
voda Franjo Salvalor kao zamjenik pokrovitelja Cr-
venog Krsta udijelio zdravstvenome savjetniku dr.
Filipu Colombani u Šibeniku počasni znak Crvenoga
Krsta drugoga razreda.

Treba li slati novčaca vojnicima na bojno polje?

Kao što je općenito poznato, naši su vojnici na
bojnome polju opskrbljeni svima potrebnim stvarima.
Ipak mnogi iste od rodbine novčaca, koji im se i šalju,
pak ih često uzalud potroše. Tijem se pitanjem
bavi u glavnome i pismo, koje je potpukovnik do-
moj. pješ. reg. br. 23, Artur Noe uputio 29 januara
Njegovoj Preuzvišenosti gosp. Namjesniku grofu At-
temsu. Pošto i ova stvar zasjeca u ekonomijske pri-
like našega naroda, iznjedećemo ovdje nekoliko opa-
žanja iz toga u ovoj stvari važnoga pisma.

Vojnici 23. reg. pješ. regimenta s mjesta gdje su sada
na stanu često brzojavljaju i pišu svojim kuca-
ma, istuču novčaca; a da bi svoju rodbinu ganuli,
navode za to razloge i prikaze o svojim prilikama,
koji su kroz u opreci sa stvarnošću i istinom. Voj-
nici imaju guća, debelih donjih guća, vunenih čarapa,
pak dobrih čvrstih cipela; svaki vojnik ima uz to
svoju haljinu. Hrana je dobra i dovoljna. Svaki voj-
nik dobija danimice po litre vina i 8 cigareta ili du-
hana za pušenje.

Stoga je njihovo iskanje novaca kroz neosno-
vano. Megutijem veći dio dalmatinskoga pučanstva
nije baš blagoslovljen tolikim novcem, da bi rodbini
vojnika bilo lako poslati od jednom 40 ili 50 kruna,
već bi ona morala da otkine to sebi od usta ili čak
da se zaduži. No to zbija nije nipošto potrebno, jer
svaki pješak dobija danimice 36 para, a to je na
mjeseć 10 kruna, kojima može podmiriti svoje uz-
redne potrebe.

Stoga se savjetuje dalmatinsko pučanstvo, da u
svome interesu radije šteti novac, nego da ga šalje
vojnicima, jer ga ovi većim dijelom uzalud potra-
de. Doista se mali iznosi mogu dopustiti svakome voj-
niku; ali je telegrafsko iskanje, da im se od jednom
pošalje 40 ili 50 kruna, kao što se početkom januara
dogajalo, bez ikakve osnove i prave potrebe.

Molitveni dan svega katoličkog svijeta.

Sv. Otac P. Benedikt XV. izdao je, kako već ja-
vismo, u skoro Dekret, kojim je naredio, da se sutra
u Nedjelju dne 7. februara o. g. drži po svim metro-
politanskim, stolnim i redovničkim Crkvama Europe
svetvana služba Božja, e da se isprosi od Boga, da mir
opet zavladana na svijetu.

Nakon svete sv. Mise izmolit će se sutra
svuda u Evropi pred izloženim presv. Sakramentom
osobite molitve za mir. Molitve sadrže najprije psal-
lam 50 „Misereere...“ sa antifonom „Da pacem Do-
mine in diebus nostris...“ pa molitve za mir „Deus, a
quo sancta desideria...“ — Svetotajstvo će ostati izlo-
ženo za cijeli taj dan, a sv. Otac osobito želi, da bi
tom prigodom djeca molila, da nam se mir čim prije
povratu. Za večernje pobožnosti ima se najprije pred
izloženim Svetotajstvom izmoliti sv. Rozarije, zatim
molitva za mir, koja je propisana od sv. Oca, a na-
tazi se u spomenutom dekretu u više jezika. Iza te
molitve molitve se Litanije Svih Svetih po obredu no-
vog Rimskog Rituala, pa će svećenik moliti: „Parce
Domine, parce populo tuo; ne in aeternum irasceris
nobis“, sa versikulima i molitvama, koje iza toga
slijede, a nalaze se iza ophoda „in quacunque tribu-
latione“. Zatim će se izmoliti liturgična molitva „pro
pace“, i udijeliti blagoslov sa Presvetim Sakramentom.

— Sveti je Otac udijelio potpuni oprost svim vjere-
nicima, koji te Nedjelje uz obične uvjete, da se do-
stojno ispovjedu i pričešte, pristupe još na ovu
jutrnju i večernju pobožnost, te se za neko vrijeme
pomole pred Presvetim, da se mir čim prije na zem-
lji uspostavi. — U biskupijama izvan Evrope ova će
se pobožnost držati u Nedjelju od Muke, na 21. marta.

Za ovu je prigodu Sv. Otac izdao i slijedeću
Molitvu.

Jako prestrašeni strahotama rata, koji je uzbu-
nio puke narode, utječemo se, o Isuse, Tvomu preljubje-
živom Srcu, kao najsigurnijem utočištu; Tebe, Bože
milosrdja, uzdišući vapimo, da prestane ovaj strašni
bič. Od Tebe, Kralju mira, žurno prosimo toli željeni
mir.

Ti si iz Tvoga božanskoga Srca izlio na svijet
svetu ljubav, e da prestane svaka nesloga i zavlada
među ljudima samo ljubav; dok si bio na ovoj zem-
lji, Tvoje je srce najnežnije kucalo od smilovanja
na ljudske nevolje. Ah! Neka se dakle gane Tvoje
Srce i u ovaj čas, vrlo težak za nas, koji radi nepri-
jateljstva tako žalosnih toli radi poraza tako strašnih!
Smiluj se tolikim majkama, koje su u stō briga za
udes svoje djece; smiluj se tolikim obiteljima, koje
su ostale bez svoga glavara; smiluj se nevoljnju Ev-
ropi, kojoj prijeli tolika propast!

Ti udahni u vladare i puke savjete mira: ukini
nesloge, koje upropašuju narode; čini, neka se ljudi
opet sastanu na poljubac mira, Ti koji si ih svijeh
cijenom svoje Krvi učinio braćom. I kako si se jed-
noč na ponizni vapaj Apostola Petra: „Spasi nas, Go-
spodine, jer smo izapubljeni“, pokazao milostiv i umirio
uzburkano more, tako se danas na naše pouzdane
molbe ukazi utajen i uzbuđenom svijetu mir i pokoj
povratu.

I Ti o Djevice presveta, kao i u drugim vrema-
nima punim strašnih iskušenja, tako i sada pomoz
nas, brani nas, spasi nas! Tako bude.

Spomen-kapela za poginule vojnike regi- menta „Graf Lacy“.

Kako doznajemo, časnici regimenta žele da spo-
menikom ovekoveče uspomenu na vojnike pješadij-
skog regimenta „Graf von Lacy br. 22“, koji su
s vrlo junačkom hrabrošću pali pred neprijateljem.

Zato bi mislili sagraditi u narodnom stilu spome-
kapelu, a ispod nje grobnicu. Kapela bi bila pokri-
vena staklom; njeni unutarnji zidovi bili bi obloženi
pločama od stjanita, na kojima bi bila urezana u
zlatnim slovima imena palih, koja bi se poredala
prema njihovim zavičajnim općinama. U kapeli bi
bio malen oltar. Svjetlost bi odsijavala kroz milječni
stakleni krov. Pod bi bio od alabastra, a ispod poda,
kao što je rečeno, nalazila bi se malena grobnica, u
kojoj bi posjednici zlatne medalje za hrabrost mogli
tražiti počasni grob nakon svoje smrti.

Arhitektonska ljepota i raznolikost u izvedenu
morala bi zavisijeti od sredstva, koja bi se za to
sakopila. Kapela bi se podigla ili u Sinju ili u kojem
drugome gradu Dalmacije.

Pošto se zapovjedništvo regimenta uvjerilo, da
bi ova želja časnika, pače, može se reći, svijui pri-
padnika regimenta bila od općinstva materijalno po-
duprta, u zgodan će se čas izvedenje ove rodoljubne
zamisli povjeriti mješovitom odboru.

Zrtva svoje dužnosti.

Milosrdna sestra Jeronima Perić od 34 godine,
dvoreć u pokrajinskoj bolnici vojnika bolesna od ti-
fusa, uхватila je i ona tu bolest te poslije malo dana
preminula. Plemenitoj žrtvi prave kršćanske ljubavi
prema iskrnjemu bio je jučer u Arbanasima sjajan
sprovod. Bog joj dušu upokojio!

Oggetti trovati.

Vennero trovate a Zara addi 23 novembre 29 no-
vembre, 3 dicembre 1914 e 19 gennaio 1915 varie
somme di denaro, addi 27 novembre 1914 un paio di
occhiali e due mesi fa un medaglione.

I detti oggetti possono venir prelevati durante
le ore d'ufficio presso la locale Sezione di Polizia
dell'i. r. Capitanat Distrettuale in Via Tommaseo
N. 6. II.

**PATRIOTTI, ricordatevi
delle famiglie
bisognose dei militi richiamati!** — Le obla-
zioni sono da dirigersi: **All'ufficio di soe-
corso di guerra presso l'i. r. Luogo-
tenenza (Dipartimento I.) in Zara.**

RAZLIČITE VIJESTI

Cesareva slika.

Ratni pomoćni ured pri Ministarstvu unutarnjih
posla izdao je razglednicu, koja ispunjava naše srce
radošću i ponosom. Razglednica nosi natpis: „Na za-
povjed Njeg. carskog i kralj. Apostolskog Veličanstva,
u korist Crvenog Krsta, Ratnog pomoćnog ureda i
Ureda za ratno staranje“. Izrađena je u izvrsnu tam-
notisku prema vanredno uspjeloj fotografiji našega
miloga Cesara, koju je snimio dvorski fotograf Pletz-
ner. Njegovo je Veličanstvo svojom; pored sve svoje
starosti još čvrstom rukom na dan Božića napisalo
ispod slike ove riječi: „Ich vertraue auf Meine Völ-
ker und auf die Gerechtigkeit unserer Sache. Franz
Joseph“ (Pouzdamam se u Svoje narode i u prav-
nost naše stvari. Franjo Josip).

Naš mili, dobri, stari Cesar! On vrlo dobro zna-
de, da je pored sve nesreće, što je iznenada navalila,
najbogatiji Vladimir, koji, kao jednom „Graf Eberhardt
im Bortle“, svoju glavu može mirno da položi u krilo
svojih podanika, tu opće ljubljena, sijuću carsku gla-
vu, koja se jedino za svoje narode stara i za njih
misli, te već u najranije jutarnje doba radi, kada o-
stali svijet još u snu počiva. I upravo znajući to, naš
je Cesar svojim narodima poslao sliku svoje iskušane
glave, poprativši je veličanstvenim, posvetnim riječima,
kako bi njemu ulio i u naša srca svoje čvrsto pouzda-
vanje, svoje ufanje, svoju nepokolebivu nadu u po-
bjedu. Ponos nam obuzimlje grudi, kada čitamo te
cesareve riječi te i dijelimo pouzdanost, našega
previšnjega vojskovođe u najveće i najteže doba nje-
gova života. A ti, puče raznovrsnih naroda Austrije-
Ugarske nijesi se prevario u tome pouzdanju! Ti si
se vjerno okupio oko tvoga Vladara u nevolji i
smrti, a, dao Bog, i u pobjedi i slavi, jer ti Cesar do-
vikuje: „Naša je borba pravedna borba“.

Želja je Njegova Veličanstva, da utrak od nje-
gove slike bude namijenjen svima, o kojima se stara
i za koje njegovo očinsko srce strepi, a to je našim
hrabrim, neustrašivim borcima na sjevernom i južnom
ratištu, ranjenim i bolesnim junacima, kao i oskudnoj
njihovoj rodbini i onim jadnicima, kojima je kruti rat
otrgao oca, muža.

Ova je slika, iz koje odiše sva očinska dobron-
ta i ljubav našega Cesara tako lijepa uspomena, a cijena
joj je tako malena (20 para na komad), da je ne smije
nigdje nedostajati: ni u palači ni u kolibi, već ima
da se razasije po svima krajevima Monarhije jer se
u njoj odražuje teškim radom i brigama iskušano lice
i jer je „naš Cesar sama sebe nama darovao“!

Narudžbe se imaju adresovati Tehničkoj centrali
ratnog pomoćnog ureda, (Tehnishe-Betriebszentrale
des Kriegshilfsbureaus) u Beču, (I. Hoher Markt 5),
Obštim se preprodavačima daje obični popust.

Narudžbe na manje od 10 razglednica izvršuju
se jedino uz istovremeno pošiljku iznosa i povratnog
kuverta sa tačnom naručiteljevom adresom.

Moratorij.

U proš. četvrtak izišla je peta naredba o moratoriju
za Austriju, koja vrijedi do kraja maja. Po njemu
se otplaćuju potraživanja, koja su postojala prije
1. avgusta 1914 u raznim obrocima. Po 5 naredbi
o moratoriju imaju se u februaru i aprilu pla-
titi još 2 obroka (po 25 %) na potraživanja, koja
su bila dospjela do 1. augusta, dok se u martu i maju
imaju platiti još 2 četvrti (t. j. po 25 %) od potraži-
vanja, koja su dospjela u septembru i oktobru 1914.
Ujedno se u aprilu ima platiti drugih 25 % od po-
traživanja, koja su dospjela u novembru, tako da će
do kraja maja biti sasvim podmirena potraživanja,
koja su dospjela do kraja oktobra, a na polovinu
potraživanja, koja su dospjela do kraja novembra.
Ostala se potraživanja obustavljaju do kraja mjeseca
maja. Još je važno, da za ona potraživanja, koja su
nastala prije 1. augusta 1914 no koja su dospjela 31
januara o. g. ne vrijedi više moratorij.

Za Galiciju i Bukovinu vrijede još dva mjeseca
sve preglašnje ustanove potpunog moratorija.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

LA GUERRA.

I nostri combattimenti nella Polonia russa ed in Galizia.

VIENNA, 5. Si annuncia ufficialmente: Nella
Polonia e nella Galizia occidentale la situazione è
inalterata. Gli attacchi ripetuti qua e là giornalmente
dai Russi nei Carpazi crollano con le più grandi per-
dite. Nelle montagne boscosie i nostri attacchi pro-
gressiscono. L'offensiva russa nella Bucovina fino alla
metà di gennaio era giunta alla valle superiore della
Moldava. L'ulteriore avanzata oltre i Carpazi delle
numeroso forze nemiche qui scaglionate fu arrestata
dalle nostre posizioni presso Jakobeny e Kirlibaba.
In ripetuti attacchi, durati più giorni, il nemico tentò
il 20 gennaio di rompere la resistenza delle truppe
che coprivano i passaggi principali. Essendo falliti
tutti i tentativi di espugnare le nostre posizioni in al-
tura, ed avendo le nostre stesse truppe, passando al-
l'offensiva strappato al nemico il 22 gennaio Kirli-
baba, il nemico nei giorni successivi si ritirò con le
sue forze principali nella direzione di Kimpolung e
della Moldava, dove rimase. In questi ultimi giorni
sono cominciati nuovi combattimenti. Le nostre trup-
pe che anche qui devono superare grandi difficoltà,
determinate dal terreno e dalle intemperie prestarono
un'opera eccellente; penetrarono nella valle della
Moldava, ributarono il nemico che vi si trovava, ed
occuparono Izvor, la località di Moldava e Pteaza. Il
numero dei prigionieri fatti nei combattimenti dei
Carpazi è aumentato di altri 4000 soldati.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale
von Höfer tenente maresciallo.

I combattimenti degli eserciti germanici.

BERLINO, 5. Grande quartiere generale. Su tut-
to il fronte occidentale ebbero luogo soltanto com-
battimenti di artiglieria. Una punta isolata francese
contro le nostre posizioni a nord-ovest di Perthes ri-
mase senza successo. Sul confine della Prussia orien-
tale furono respinti nuovi attacchi russi a sud di Me-
mel. Fallirono del pari vigorosi attacchi russi alle
posizioni da noi recentemente guadagnate ad est di
Bolimov. Il numero dei prigionieri ivi catturati dal-
l'1 febbraio ascende a 26 ufficiali e circa 6000 uo-
mini.

La suprema direzione dell'esercito.

Onorificenza.

VIENNA, 6. La „Wiener Zeitung“ reca: L'Archi-
duca Francesco Salvatore quale protettore sostituto
della Croce Rossa ha conferito al consigliere sanita-
rio dr. Filippo Colombani a Sebenico la decorazione
di seconda classe della Croce Rossa.

Una dichiarazione del Presidente dei Ministri Stürgkh.

VIENNA, 5. La „Korrespondenz Austria“ ap-
prende che i membri della presidenza del Comitato
d'azione dell'unione cristiano-sociale si sono recati
dal Ministro presidente Stürgkh per trattare intorno a
varie questioni che stanno in relazione con la guerra.

A proposito della quistione dell'approvigiona-
mento, il Ministro presidente dichiarò, che il Governo
proseguirà con ogni energia gli sforzi diretti per
poter impiegare nella copertura dei bisogni di questa
metà della Monarchia, le granaglie e le altre provvi-
sioni di cui in Ungheria possono fare a meno. Il
Governo spera che i suoi sforzi per condurre ad ef-
fetto, senza che ci siano lagni, il disbrigo dell'azione
di approvvigionamento sarà coronata da successo.

JAVNA ZAHVALA

Svima onim koji prigodom gubitka naše neza-
boravne supruge dočično majke

Marije Arkulin rojene Butjer

izkazase na budi koji način svoje sazajenje i bijahu
pri rući u našoj nevolji i tuzi — naša osobita hvala,
a od Boga im plata u zdravlju.

Cavtat, 2 februara 1915.

Ožalošćeni:

Jakov Arkulin, suprug

Luca Arkulin, kćer, za se

i ostalu rodbinu.

P. KASANDRIĆ odgovorni urednik
Tiskarica Josipa Ferrari.

Meteorološka opazanja u Zadru. Osservazioni meteor. della Staz. di Zara.

Dan - Giorno	satat ora	Tlak zraka Press. atmosf.	Pravac i snaga vjetra	Direz. e forza del vento	Temperatura		Precip. in mm
					Oblac. 0-10	Nubi 0-10	
	7 pr. p.-ant.	67.9	SE 1	1.3	0	—	
	2 p.p.-pom.	67.6	SE 1	5.3	7	—	
	9 p.p.-pom.	68.0	—	3.1	0	—	

Temper. po Cielsiusu 6 sijēc. na 7 sati u jutro 3.3
Temper. in centig. al 6 gennaio alle 7 ore ant. 3.3

RODOLJUBI! Pomozite ranje- nim i bolesnim vojniciima!

Printose u novcu, rublje, jestivo, duhan
i ostalo šalžite: *Upravi Pokrajinskog pripo-
moćnog društva Crvenoga Krsta u Zadru.*

CRVENI KRST - CROCE ROSSA

Za Crveni Krst.

Zelenika, 5. Mladenci Soša Nikola, c. k. financ.
straž., i Anica Barčot, iz Velekule, položise kr. 250
kao dar što nijesu svojim prijateljima i zncancima
poslali posjetnica prigodom svog vjenčanja.

Pro Croce Rossa.

Dal signor Dorchich Eugenio, in S. Pietro, per
onorare la memoria del defunto signor Gio. Batt.
Predolin, in Arbe, cor. 5.

Prilozi za Crveni Krst.

Elezović Josip Antin, Grohote kr. 10 —
Društvo „Mladenački Napredak“ Grohote kr. 25.
Vuković Josip, Vrlika kr. 18.15.
Plazonić D., Benkovač kr. 10.

Sakupljeno u Prekomu kr. 163.01; dopri-
niše: Garković don Mate, župnik kr. 10 — Mašina
Mate, glavar 10 — Segvić Dujam, post. majstor 5 —
Schlachter Jelisava, učiteljica 5 — Uljarska Zadruga 15
— Seoska Blagajna 15 — Samostan Sv. Pavla, Sko-
ljic 10 — Felcinović don Josu 4 — pri predavanju
sklopičkom „Pavlinović-a“ 6 — sakupljeno od cr-
kovinarstva megu stanovnicima Preka 83.01.
Racolle fra le signore ascritte alla Congrega-
zione delle Madri cristiane, esistente nella Chiesa di
S. Francesco in Zara cor. 65.
Sakupljeno megu osobljem c. k. zemaljskog su-
distu u Zadru kr. 324.41; dopri niše: Bojančić Mato,
predsj. zem. suda kr. 30 — de Rossignoli Francesco,

i. r. cons. aulico 20 — Marcechia Oscar, i. r. l. Procuratore di Stato 20 — Paitoni Josip, savjetnik 10 — Maroevic Marin, savjetnik 10 — Vladimir vit. pl. Strmic 10 — Gazzari Giovanni, i. r. cons. prov. 10 — Urschitz Edoardo, i. r. cons. prov. 10 — Storch Candido Antonio, i. r. cons. prov. 10 — Ivić D. R. Marin, c. k. zamjenik drž. odvjetnika 10 — Pavlović-Lučić D. R. Spiro, c. k. zamjenik drž. odvjetnika 10 — Bogdanović Milan, kot. sudac 30 — Buzolić Stjepan, kot. sudac 6 — Karaman Ivo, kot. sudac 6 — Medić Tommaso, kot. sudac 6 — Rovaro-Brizzi D. R. Egidio 6 — Keko D. R. Martin, c. k. sudac 3 — Masovčić Dragomir, c. k. sudac 4 — Cusmić Antonio, i. r. ascoltante 2 — Pagan Josip, c. k. prislušnik 2 — Marčić Većeslav, c. k. prislušnik 2 — Zerbini D. R. Gioachino, i. r. ascoltante 2 — Fabio D. R. Antonio, i. r. ascoltante 2 — Padelin Patrielj, pravni vježbenik 2 — Kamenarović Ivo, c. k. prislušnik 2 — Niseteo Vinko, c. k. prislušnik 2 — Bajlo Ivo, c. k. prislušnik 4 — Mirković Nikola 2 — Radnich Eugenio 2 — Novaković Zvonimir, pravni vježbenik 5 — Gligo Giovanni Maria, i. r. off. sup. 5 — Ivačić Vinko, c. k. kanc. ravnatelj 5 — Caieta Grgo, c. k. voditelj zemljišnika 4 — Banovich Anton, c. k. kancelista 3 — Mileta Adolfo, i. r. oficijale 2 — Frank Božo, c. k. glavlar kancelarije 3 — Lazzarini Bruno, i. r. oficijale di cane. 3 — Vranković Krsto, c. k. viši oficijal 3 — Zurić Giovanni, i. r. off. cancell. 4 — Rendić Jurislav, oficijant 3 — Giurissich Giuseppe, oficijant 1 — Šuka Doimo, oficijant 1 — Stanić Jaks, oficijant 1 — Pilić Ante, oficijant 1 — Bilan Ante, oficijant 1 — Gazzari Boso, oficijant 1 — Pieljan Jure, oficijant 1 — Pelicarić Nikola, oficijant 1 — Trojan Augustin, oficijant 1 — Perlini Oscar 1 — Radman Martino 1

— Dujšin A. pisar 1 — Paut Emil, kanc. vježb. 2 — Reidling Rudolf, kanc. vježb. 1 — Gjidera Sime 1 — Tramontana Anton 2 — Segota Antun 1 — Markić Vjekoslav, kanc. pom. 1 — Gvosden Milenko 1 — Dujmović Gaspar, c. k. podčinovnik 1 — Alodi Marco, i. r. sott'impiegato 1 — Perović Ivan, c. k. poslužnik 1 — Rapprecht Giovanni, i. r. inserviente 1 — Rismondo Enrico, i. r. inserviente 1 — Sabalić Frano, c. k. podvornik 2 — Sarac Niko, c. k. podvornik 2 — Peršen Ante, c. k. podvornik 1 — Fabro Tješimir, c. k. podvornik 1 — Bahić Dujo, c. k. viši uzn. nadzir. 1:40 — Soljan Ivan, c. k. uzn. nadzir. 1 — Rosa Petar, viši uzn. nadzir. 1 — Segota Ilija, viši uzn. nadzir. 1 — Puharić Toma, viši uzn. nadzir. 1 — Brangolica Andro 1 — Franić ud. Ivanica 5 — Bakota Anton 1 — Kaurlo Jerko, prov. nadz. uz. 1 — Janković Bernardo, tamn. stražar 1 — Martinov Sime, uzn. nadzir. 1 — Kordić Ljubo, uzn. nadzir. 1. Sakupljeno od Seoske Blagajne za stednju i zajmove u Arbanasi ma kod Zadra kr. 323.96, a doprinijese: Seoska Blagajna kr. 50 — Motušić don Fausto, ravnatelj seoske blagajne 25 — Marendić Stipe, tajnik seoske blagajne 10 — Vukić Sime, pod-ravnatelj 2 — Gjerđa Krsto, predsjednik nadz. odbora 5 — Perović Mate Jakovljević 2 — Perović Frane pk. Krste 2 — Sakupljeno megu članovima blagajne 64.06 — Crkvinarstvo Bl. Gospe Loreta 50 — Društvo Srca Marijina 20 — Društvo Bl. Gospe Ruzarija 20 — Javna Dobrotvornost 25 — Vukić don Ante, umir. župnik 10 — Vukić Petar 10 — Obitelj Strunje-Kristić 10 — Vukić Ivan pk. Ante 2 — Morović Josip 2 — Petani Josip 2 — Sabrano od raznih osoba 12.90. Sakupljeno u Sibeniku kr. 4498.52, doprinijese: Pappafava Luka, biskup kr. 100 — Skočić

Damjan 30 — Radetić Simeone 20 — Mattiazzi Giacinto, farmaceuta 20 — Inchiostri Fausto, Ditta 200 — Inchiostri V. e figli 200 — Dujmović Stjepan 2 — Bianchi Simeone 5 — DeFranceschi Giuseppe 1 — Ersatz compagnie II. reg. N.º 23 off. 41252 — Krstanović pop Krste 10 — Živković Mate 10 — Radich Giacomo 5 — Sabioni don Vice 4 — Rakić Giovannina 2 — Magazin P. Risto 50 — Colombani D. R. Filippo 10 — doh Pietro bar. Wiederkehr 5 — de Mistura Camillo 5 — Filiale R. Vlahov, Sebenico 50 — Polus Antich 20 — Chimer Marco 5 — Novak Uroš 5 — Scarpa Frano 10 — Čelar Božo 2 — Anelli Oreste 10 — Skarpa kanonik Vicko 10 — Skočić Nikola I. 50 — Skočić Damjan 2 — Grubišić Simeone, capit. in pens. 2 — Dvoržac Mato 4 — Lenac Jakov 50 — Direzione Società Filarmonica Dram. 30 — Società Operaia Concordia e Lavoro 50 — Medini Bogoslav, sudac 10 — Blažević zena Nika 6 — Karadžole don Vice 4 — Roša Sime, mesar 10 — Sunara Frane p. Mate 20 — Smoljanović Dušan 10 — Valles famiglia 2 — Čeko Dunića 5 — Čeko Sime 5 — Rossi Nicolò 5 — Dauer Adolf 5 — Skubonja Domenico 5 — Chirighin Giuseppe 5 — Cosolo Antonio 10 — Zaninović Jakov 10 — N. N. 1 — Comici Eugenio 5 — Vučić Vinko 5 — N. N. 0:20 — Samostan Sv. Lovre 10 — Bontempo Antonio 200 — Macale Vincenzo 10 — Direzione del Teatro Mazzoleni 50 — Mazzoleni Giovanni 30 — D. R. J. Pasini 5 — Benković Mate 2 — Pian don Rudolf 10 — Vukić Vladimir 5 — D. R. B. Kurajica (drugi prinosi) 50 — Gojanović ud. Franā 5 — Guberina Spiro Andrijin 5 — Krunić Mate 5 — Friganović Luka 2 — Čelar Ivo 2 — Karadžole Ante 20 — Baranović Dane 5 — Busti Dinko 10 — Karadžole Frane 3 — Pala-

dino Luigi 5 — Maticich Ugo 5 — Unich Giovanni 5 — Meneghelli Giuseppe 20 — N. et S. Savin 10 — Milin N. 10 — Mesić Nikola 5 — Traine Alfred 5 — Grimani Ivan 10 — Mlaković Katica 1 — Delich Antonio 0:50 — Frua Ante 2 — Löwi Siloio 10 — Šupuk Vinko 3 — Ereg Ivan 5 — N. N. 1 — Mandić Stevo 5 — Skubanja Vice 4 — Gligorević Nikola 1 — Grubišić Jerko 10 — Bjačić don Ivan 10 — Prgin Mate 10 — Giadorou Rocco 20 — Pugliesi D. R. Ante 50 — Čingrija D. R. Melko 50 — Gojanović Meljada Jelica 5 — Medich Giovanni 10 — Medich Lucia 10 — Bogić Ante, obitelj 20 — Skalabrin Ante 3 — Forni Ante 1 — Paškalin Jure 1 — Sunara Šimun 10 — Koštan Marko 40 — Colombo Toma 5 — Tarle Joso 50 — Zach Carlo 2 — Ostoić Mihovil 2 — Fulgosi Ante 4 — Ljulj Ante 1 — Sersich Emilio 2 — Petrić Jero im 2 — Grubišić Krste p. Paške 5 — Beroš Vilim 10 — Miletić Petar, gostioničar 20 — Lovrić Sime 2 — Stosić Jakov, gostioničar 2 — Vatavek Ante 2 — Zlatan Nikola 6 — Stosić Sime, mesar 5 — Vučić Ivan B. 10 — Zorić Mate 5 — Marinković Niko 10 — Belamarić Vlade 1 — Barbača Sime 2 — Šupuk Sime 5 — Giljan Mate 1 — Fosco Ugo 10 — Cace D. R. Doimo 20 — Šupuk Aleksandar 80 — Tafrā Mate 5 — Familie Böttner Karl 100 — Cappelli Frane 3 — Bomman Nicolò 2 — Unich Ernesto 2 — Cusnich Steliano 5 — Maticich Giuseppe 1 — Miagostovich D. R. Giovanni 10 — Zigon August 10 — Belamarić Dinko p. Ante 10 — Subotić D. R. Nikola 20 — Fulgosi Ivan 3 — Denaro Federico 2 — Šupuk Antonio e figlio 200 — Staničić Pasko 2 — Lengo Arturo 2 — Curir Atilio 2 — Rocco Giuseppe 2 — Kuzmanich Piero 2. (Sljedi).

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Milioni

adoperano contro la **TOSSE** rancedine, catarro e ingorgamento, tosse convulsive le

Kaiser Caramelle pettorali (con tre abeti)

6050 certificati di medici e privati attestano il buon successo

Bomboni oltre modo piacevoli e gustosi.

Pacchetti 20 e 40 cent. Scatole 60 cent. Vendesi presso: Giorgio e Spiridione Brečić Droghieri in Zara; P. Novak farmaceuta in Lesina; S. Boglich farm. in Knin; Norberto Gindro farm. in Traù; A. Karlovac farm. in Cittavecchia e G. de Borzatti farm. in Milna.

Ratni časovnik 1914!

Sa dvostrukim reljefom: Nj. Veličanstvo Cesar Franjo Josip I. i Vilim II. Mit vereinten Kräften im Viribus unitis 1914, sa gvozdem ili sa službenim saveznim krstom c. i k. Ratnoga Ministarstva: od čelika ili nikla kr. 5, sa kožnim povezom na lakat kr. 6, vanredno plosnat kr. 8, sa radijskim brojevima kr. 10, sa džepnim budilnikom kr. 15, jeftin časovnik od nikla kr. 3, lanac na ratni časovnik kr. 1; ratni budilnik „Kanone“ kr. 5; ratni budilnik „Trommier“ kr. 6; 3 godine jamstva. Salje uz pouzede Prvo skladište ratnih časovnika

MAX BÖHNEL,
Beč, IV. Margarethenstrasse 27/69.
Izvorni izvornični cjenik besplatno.

FRATELLI MANDEL & NIPOTE
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: *Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4 1/2. Lettere di pegno 4 1/2 o 4 1/2 della Banca Commerciale di Budapest. Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4 1/2. Prestito ferroviario Bulgare ai 6 e 5 1/2. Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2 ecc*

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: *Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20 Credito fondiario Austr. 3 1/2. Vinc princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust 1858. Vinc. princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4 1/2. Vinc. princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti turchi 1870 da fchi. 400. Vnc. princ. fchi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane e Ungheresi. Vinc. princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.*

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4 1/2.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e illi richieste dei propri clienti, senza alcuna sp.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti, Farto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

SOCIETÀ OFFICINA MECCANICA E FONDERIA
Ingenere: PIETRO VERACI in FIRENZE.
Anonima con Sede in Firenze. — Capitale versato Lire 1.200.000.
Assortimento il più completo di **MACCHINE OLEARIE**
premiato con due gran prix, due diplomi di I.º grado e sette medaglie d'oro.
Assume forniture a condizioni favorevolissime.
Rappresentante la Ditta: **FRATELLI MANDEL & NIPOTE — ZARA.**

TISKARNICA
G. FERRARI
(naslj. Petra Jankovića)
Calle Larga ZADAR Telefonbr 87

Tiskarnica je snabdjevena najnovijim materijalom kao i najmodernijim strojevima. Prima i izraguje što prije i najvećom pažnjom kojumudrago tiskarnu radnju, pismenima la tinskim, njemačkim, ćirilicom, i grčkim. Izvršuje kromotipografske radnje, radnje su tri boje i t. d. osmrtnice, posjetnice, omote, račune, fakture, trgovinske police i t. d.
sve uz najniže cijene da se nema boiati konkurencije.

<p>Kupuje i prodaje Vrijednostne Papire, Devize i Valute.</p> <p>Obskrbjuje Inkasa i Isplate na sva tu i inozemska tržišta.</p>	<p>Dionička glavnicā 40 milijuna Središnjica u PRAGU, utemeljena god. 1868 Pričuvne zaklade 25 milijuna</p> <p>ŽIVNOSTENSKÁ BANKA PODRUŽNICA U TRSTU</p> <p>Brzojavni naslov: „ŽIVNOSTENSKÁ“ Ispostave: GRADO i OPATIJA. Telefon: N.º 2157 - 1078</p> <p>IZVRŠUJE SVE BANKOVNE POSLOVE.</p>	<p>SAFES DEPOSITS uz najpovoljnije uvjete</p> <p>Prima na čuvanje i upravu EFEKTE i DRUGE VRIEDNOTE</p>
---	---	--